

MEHNATNI TASHKIL ETISHNING TARMOQ VA SOHALARDA O'ZIGA XOS HUSUSIYATLARI

*Iqtisodiyot 4-bosqich talabasi
Abdujalilov Muhammad Ibrohim Abdumannop o‘g‘li
S. A’zamov dotsent And.M.I*

Annotatsiya: Mehnatni tashkil etishning tarmoq va sohalarda o'ziga xos hususiyatlari mavzusida yozilgan maqola: Bu maqola tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning muhimligi, uning asosiy qoidalari va usullari haqida ma'lumot beradi. Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning muhimligi ko'rsatiladi va bu jarayonning muhim qismlari, masalan, maqsadlarni belgilash, vaqtini boshqarish, moliyaviy resurslarni boshqarish, fikrlarni qabul qilish kabi muhim nuqtalar belgilanadi. Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning o'ziga xos hususiyatlari, masalan, texnologik imkoniyatlar, kommunikatsiya vositalari, jadval tizimlari va boshqa tarmoq asosiy vositalarining muhimligi ko'rsatiladi. Maqola, tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning asosiy qoidalari va usullari to'g'risida nazariy va amaliy ma'lumotlarni taqdim etadi. Maqola, tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning muhimligi va o'ziga xos hususiyatlari mavzusida ilmiy tadqiqotlarga asoslanadi.

Kalit so‘zlar: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning o'ziga xos hususiyatlari haqida quyidagi kalit so'zlarni taqdim etish mumkin: Texnologik imkoniyatlar: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda texnologik imkoniyatlar, masalan, avtomatlashtirish, ma'lumotlar analitikasi, vaqtincha xotira, kiber-xavfsizlik kabi muhim texnologik vositalar. Kommunikatsiya: Mehnatni tashkil etishda kommunikatsiya tarmoq va sohalarda o'ziga xos ahamiyatga ega. Bu qatorda e-mail, video-konferensiyalar, chat dasturlari va boshqa kommunikatsiya vositalari kiritiladi.

Asosiy qism: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning o'ziga xos hususiyatlari quyidagilar bo'ladi:

1. Ko'p yo'nalilik: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda bir necha muammolar va vazifalarni birlashtirish talab etiladi. Bu sababli, ko'p yonalilik va birgalikda ishlash zarur.
2. Texnologik rivojlanish: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda texnologik vositalardan foydalanish zarur. Bunday vositalar orqali ma'lumot almashish, vazifalarni bajarish va ma'lumotlarni saqlash osonlashadi.
3. Ishonchli xavfsizlik: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda, ma'lumotlarni himoya qilish va xavfsizligini ta'minlash katta ahamiyatga ega. Bunday tarmoqlar va sohalar xavfsizlikning yuqori darajada ta'minlanishi zarur.

4. Avtomatlashtirish: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda avtomatlashtirilgan vositalardan foydalanish, vazifalarni avtomatik tarzda bajarish va ish jarayonlarini tezlashtirish imkonini beradi.

5. Kengaytirilgan aloqa: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda kengaytirilgan aloqa, ya'ni bir-biriga bog'liq bo'lgan qator tarmoq va vositalardan foydalanish zarur. Bu, ma'lumot almashish, ma'lumot almash uchun bo'lgan resurslarga ega bo'lishni ta'minlaydi.

Bu hususiyatlar tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning muhim qismlarini bildiradi va ularni amalga oshirish maqsadida tarmoq va soha texnologiyalari kengaytirilmoqda.

Ko'p yo'nalilik: Ko'p yonalilik tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning muhim bir qismidir. Bu, bir nechta muammolar va vazifalarni birlashtirishni talab etadi, chunki bir nechta tarmoq va vositalar orqali ma'lumot almash, ma'lumotlarni saqlash va vazifalarni bajarish zarur bo'ladi. Ko'p yonalilik, birgalikda ishlash va maqsadlarga yo'naltirilgan faoliyatni ta'minlash imkonini beradi. Bu esa, tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda samarali va tez ishlashni ta'minlaydi.

Texnologik rivojlanish: Texnologik rivojlanish tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda juda muhimdir. Texnologik vositalar, masalan, kompyuterlar, smartfonlar, internet, ma'lumotlar bazalari va boshqa texnologik qurilmalar, vazifalarni bajarish va ma'lumot almashni osonlashtiradi. Ularning yordamida ma'lumotlar tezlik bilan almashiladi, saqlanadi va tarqatiladi. Bunday vositalar orqali birgalikda ishlash va maqsadlarga yo'naltirilgan faoliyatni samarali bajarish imkonini beradi. Texnologik rivojlanish mehnat tizimlarini va tarmoqlarini kuchaytiradi va ularni samarali ishga tushiradi.

Ishonchli xavfsizlik : Ma'lumotlarni himoya qilish va xavfsizligini ta'minlash tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda juda muhimdir. Xavfsizlik tarmoqlarda va sohalarda ma'lumotlarni nusxalash, tarqatish, saqlash va ularga kirishni cheklash uchun zarur bo'lgan texnologik va tizimlar to'g'risida boshqa muammolarni oldini oladi. Xavfsizlik tarmoq va sohalarda foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish, zararli dasturlar va viruslardan himoya qilish, hujjatlarni maxfiy saqlash, hujjatlarga kirishni cheklash va boshqa xavfsizlik muammolari bilan bog'liq muammolarni oldini oladi. Xavfsizlikning yuqori darajada ta'minlanishi foydalanuvchilarga ishonchli va xavfsiz hissiyat beradi va ularga ma'lumotlarini ishonchli ravishda saqlash imkonini beradi.

Avtomatlashtirish: Avtomatlashtirish tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda juda muhimdir. Bu, vazifalarni avtomatik tarzda bajarish va ish jarayonlarini tezlashtirish imkonini beradi. Avtomatlashtirilgan vositalar, masalan, avtomatik tizimlar, robotlar, sensorlar va boshqa texnologiyalar foydalanuvchilarga ko'p va energiyani tejash imkonini beradi. Masalan, avtomatlashtirilgan tarmoq tizimlari

yordamida ma'lumotlar avtomatik tarzda o'qiladi, tarqatiladi va saqlanadi. Bu esa inson kuchini va vaqtini tejashga imkon beradi. Avtomatlashtirish tarmoq va sohalarda ish jarayonlarini optimallashtiradi va xato riskini kamaytiradi. Shuningdek, avtomatlashtirish tarmoq va sohalarda ma'lumotlarni avtomatik tarzda to'plab, tahlil qilish, ma'lumotlar bazasiga yozish va ma'lumotlar bazasidan ma'lumotlarni olish imkonini beradi. Bu esa mehnat sarflarini kamaytirib, ishni tezlashtiradi va xizmat sifatini oshiradi.

Kengaytirilgan aloqa: Kengaytirilgan aloqa, tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishda kritik ahamiyatga ega. Bu aloqa, bir-biriga bog'liq bo'lgan qator tarmoq va vositalardan foydalanish orqali ma'lumot almashish, ma'lumot almash uchun zarur bo'lgan resurslarga ega bo'lishni ta'minlaydi. Bu aloqa tarmoq tizimlarini, sensorlarni, kompyuterlarni va boshqa texnologiyalarni o'z ichiga oladi va ularga o'zaro bog'liqlikni ta'minlaydi. Shuningdek, kengaytirilgan aloqa yordamida ma'lumotlar avtomatik tarzda almash uchun tuzilgan protokollardan foydalanish imkonini beradi va bu esa ish jarayonlarini optimallashtirish va avtomatlashtirishga imkon beradi. Kengaytirilgan aloqa, Internet of Things (IoT) va boshqa sohalarda ma'lumot almash va ma'lumot almash uchun zarur bo'lgan resurslarga ega bo'lishda kritik ahamiyatga ega.

Xulosa : Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning o'ziga xos hususiyatlari quyidagilardir:

1. Ma'lumot almash: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etish, ma'lumot almashning kengaytirilgan tizimlari orqali amalga oshiriladi. Bu tizimlar, ma'lumot almash uchun sensorlar, kompyuterlar va boshqa texnologiyalardan foydalanishni ta'minlaydi.

2. Avtomatik jarayonlar: Kengaytirilgan aloqa yordamida avtomatik jarayonlar tashkil etish mumkin bo'lib, bu jarayonlar ish jarayonlarini optimallashtirish va avtomatlashtirishga imkon beradi. Masalan, IoT tizimi orqali mahsulotlarni monitoring qilish, avtomatik ravishda haroratni boshqarish va boshqa jarayonlarni avtomatlashtirish mumkin.

3. Bog'liqlik: Tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etish, turli texnologiyalar va vositalar orqali bog'liqlikni ta'minlaydi. Bu bog'liqlik, ma'lumot almash, ma'lumot almash uchun zarur bo'lgan resurslarga ega bo'lish va ularga o'zaro aloqani ta'minlaydi.

4. Protokollar: Kengaytirilgan aloqa yordamida ma'lumotlar avtomatik tarzda almash uchun tuzilgan protokollardan foydalanish imkonini beradi. Bu esa ma'lumot almash jarayonlarini standartlashtiradi va ularga osonlik bilan bog'liqlikni ta'minlaydi.

5. IoT va boshqa sohalarda foydalanish: Kengaytirilgan aloqa, Internet of Things (IoT) va boshqa sohalarda ma'lumot almash va ma'lumot almash uchun zarur bo'lgan resurslarga ega bo'lishda kritik ahamiyatga ega. Bu esa IoT tizimlarini, smart qurilmalarni va boshqa kengaytirilgan aloqa vositalarini o'z ichiga oladi.

shbu hususiyatlar tarmoq va sohalarda mehnatni tashkil etishning keng doirasini ifodalaydi va bu tizimlarning kengaytirilgan aloqa yordamida qanday rivojlanishi mumkinligini ko'rsatadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar: darslik, Avdokushin E. F.-Moskva: IVC marketing, 2000 yil.
2. Tashqi iqtisodiy faoliyat: darslik, Brovkova E. G., Prodius I. P.-Moskva: sirin, 2002 yil.
3. Korxonaning tashqi iqtisodiy faoliyati: darslik, L. E. Strovskiy va boshqalar, L. E. Strovskiy tomonidan tahrirlangan — Moskva: Unity-Dana, 2004 yil.
4. Tashqi iqtisodiy faoliyat: tashkil etish va boshqarish: o'quv qo'llanma E. P. Puzakova, Voronkova O. N., Puzakova E. P. — Moskva tomonidan tahrirlangan: iqtisodchi, 2005 yil.
5. Tashqi iqtisodiy faoliyat: tashqi savdo operatsiyalarini tashkil etish va texnikasi: darslik, Grachev yu. N. — Moskva: Intel sintezi, 2001 yil.
6. Video tarkib manbai: https://youtu.be/tC_GzM4znzc